

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno
Din 16.—, četrtletno Din 9.—, ino-
zemstvo Din 64.—.
Poštno-čkovni račun štev. 10.603.

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo in upravnništvo: Maribor, Koroška 5.
Telefon 2113.

Cene inseratov: Cela stran
Din 2000.—, pol strani Din 1000.—,
četrt strani Din 500.—, 1/8 strani
Din 250.—, 1/16 strani Din 125.—,
Mali oglasi vsaka beseda Din 1.—

Poganstvo zoper krščanstvo.

Nemški nacionalizem kot pretiranost narodnostnega načela je neskladen z moralnimi načeli krščanstva. Kako poguben je, je dokazala nekdanja avstrijska monarhija, ki je radi njega propadla. Po propadu Avstrije se je ta nacionalizem naselel v Nemčiji. V vsenemškem duhu v Avstriji vzgojeni Adolf Hitler je njegov najizrazitejši predstavnik in njegov najuspešnejši organizator. S smotrenim organizacijskim delom, zlasti med mladino, je nemški narodni socializem, kakor se sedaj imenuje nemški nacionalizem, kmalu dosegel krepek razmah. Med odraslimi pa se ni mogel tako močno uveljaviti. V dobi demokracije je dosegel pri volitvah tudi v najugodnejšem položaju nekaj nad 40% glasov. Ne po svobodni odločitvi ljudstva, marveč z revolucionarno diktaturo, ki jo je omogočila nesposobnost najvišjih činiteljev v državi, je zavladal nad nemškim narodom.

Ko ugasne demokracija, ugasne z njo osebna in družabna svoboda. V Nemčiji so to bridko preizkusili posamezniki in vse ljudstvo. Narodno-socialistična diktatura je pogazila v Nemčiji vse svoboščine, med katerimi zavzema prvo mesto svoboda vesti. V tem je bila v prvi vrsti prizadeta tista veroizpoved, ki polaga na vest največjo važnost, in to je katoliška vera in Cerkev. Svoboda za krščansko vero in njeno udejstvovanje na svetu: to je bila zahteva katoliške Cerkve že od apostolskih časov. S to zahtevo so stopili pred takratne svetovne mogotce po posameznih državah apostoli in njihovi učenci. Od te svoje zahteve niso nikdar odstopili niti za las, rajši so šli v smrt, kakor da bi priznali sužnost krščanstva svetni oblasti. Boga je treba bolj slušati kot ljudi: to je bilo njihovo geslo. To je ostalo od apostolskih časov vrhovno navodilo za vse zveste in zavedne katoličane.

Narodni socializem hoče povse zasušiti katoliško Cerkev v Nemčiji, pravice bi imela le toliko, kolikor jih dovoli samoblastni gospodar svoji brezpravni sužnji. To pa je zanikanje katoliške Cerkve, njene bistva in njene naloge. Cerkev je od Boga ustanovljena družba z določenim namenom zveličanja ljudi in s primernimi sredstvi, da se doseže ta vzvišeni namen. V tem oziru je katoliška Cerkev samostojna, od državne oblasti neodvisna družba. Tega pa narodni socializem s svojim poganskim pojmovanjem naroda in države noče priznati. Tako so kmalu po prevzemu oblasti v Nemčiji med njim in katoliško Cerkvijo nastopili spori. Izpočetka se je čutila ta stranka nesigurno ter je zato sklenila konkordat z rimskim pape-

žem. Komaj pa se je začutila varno v sedlu, je začela prezirati posamezna določila konkordata, zlasti določbo, ki zagotavlja katoliški Cerkvi neovirano pravico do vzgoje katoliške mladine.

Vedno bolj so se gazile konkordatno in postavno zagotovljene pravice Cerkve in katoličanov. Papež Pij XI. je s posebno okrožnico, ki jo je izdal dva dni po prazniku sv. Jožefa, opredelil zmote in zablode nemškega narodnega socializma ter protestiral zoper krivice, ki jih prizadeva narodno-socialistični režim katoliški Cerkvi. Odgovor na to okrožnico je bilo še hujše preganjanje duhovnikov in redovnikov. To preganjanje je dobilo tako ogabne oblike, da je proti njemu javno protestiral v imenu vesoljnega katoličanstva kardinal Mundelein v Chicagu. V svojem govoru duhovščini je opozoril na to, kako se je Nemčija med svetovno vojno razburjala radi propagande zoper njo ter je vse obtožbe proglasila kot klevete. Kar pa se sedaj počenja zoper katoliško duhovščino v Nemčiji, je nesramno klevetanje, zoper katero Cerkev nima sredstev, ker je brez moči in brez pravic. Kardinalu je odgovo-

ril znani širokoustni propagandni minister dr. Goebbels v tako prostaškem tonu, da je kulturni svet nad njim zastrmel.

Kako so sedanji narodno-socialistični mogotci izgubili vsak čut dostojnosti in vsak smisel za pravico, dokazuje Goebbelsova izjava: »V Nemčiji ni problema (vprašanja), ki bi se o njem ne smelo javno razpravljati.« Vso hudobnost te laži spričuje dejstvo, da je oblast zaprla vse katoliške tiskarne ter zaplenila vse njihovo premoženje ter da katoličani nimajo nobenega lista več, v katerem bi se mogli braniti; celo povse nabožni listi se ustavljajo drug za drugim. Nekaj pa se javno razpravlja po nemškem časopisju, ki je brez izjeme narodno-socialistično ali pa mora služiti režimu, in to so ostudne laži zoper katoliško duhovščino in zoper katoliško vero.

Ponavljja se torej to, kar je uganjalo poganstvo zoper krščanstvo v prvih stoletjih, ko se je pojavila in razširjala katoliška vera po svetu. Širile so se najogabnejše laži zoper katoličane. Nemško poganstvo ponavlja te metode, pa bo s svojimi klevetami in s svojo surovo nasilnostjo prav tako propadlo, kot je propadlo starodavno rimsko poganstvo.

V NAŠI DRŽAVI

Stojadinovič-Koroščeva vlada za povzdigo trgovskih odnošajev z drugimi državami. Ob priliki vrnitve našega trgovskega odposlanstva, ki je sklepalo trgovske pogodbe s skandinavskimi državami, je podal ministrski predsednik časnikarjem kratek opis, koliko je že storila sedanja vlada za zboljšanje trgovskih odnošajev in predvsem s severnoevropskimi ter severnoameriškimi državami. Lani že je zaključila vlada trgovska pogajanja z Anglijo. Tem je sledila trgovska pogodba s Holandsko in severnoameriškimi državami. Sedaj so pa bila zaključena pogajanja z Dansko, Norveško in Švedsko. V najkrajšem času bodo urejena gospodarska razmerja z državami bližnjega vzhoda ter z Južno Afriko in Južno Ameriko, odkoder dobivamo razne sirovine, a te države niso kupovale od nas doslej ničesar. — Predsednik vlade in zunanji minister dr. Stojadinovič je sklenil ustanoviti pri zunanjem ministrstvu stalen medministrski odbor za enotno trgovsko politiko. V tem odboru bodo zastopana naslednja ministrstva in ustanove: finančno, trgovsko, kmetijsko, prometno, vojno in ministrstvo za gozdove in rudnike, zavod za

pospeševanje zunanje trgovine, Privilegirane delniške družbe za izvoz poljskih pridelkov, državne nabave in dolгови, devizna vprašanja, Narodna banka. — 13. junija se bo vršila na Reki prva seja jugoslovansko-italijanske trgovske zbornice.

V DRUGIH DRŽAVAH

Svet Društva narodov zaključil seje. V Zenevi so bile 29. maja zaključene seje sveta Društva narodov, ki bi naj bil rešil ali vsaj omilil vprašanje španske državljanske vojne. Uspeh teh sej je velika ničla in je izražen v pozivu na vse države, naj skušajo, da pride na španskem že enkrat do izmirjenja. Kakor svoj čas Abesinijo, rešuje Društvo narodov sedaj Španijo, ki gre naprej po bratomorni poti, dokler ne bo vsa dežela izmозgana, opustošena ter požgana in izropana — oba vojskujoča se tabora pa do popolne onemoglosti zdesetkovana.

Nemški zunanji minister obišče balkanske države. Nemški zunanji minister baron Neurath se je podal ta teden na važna potovanja po prestolicah Balkana. Obiskal je Beograd, Sofijo in bo najbrž tudi Bukarešto. Na povratu se bo oglasil v Budimpešti. Pri tem potovanju gre za poglobitev gospodarskih in političnih odnošajev balkanskih držav z Nemčijo. Berlinški politični krogi pripisujejo Neurathovim obiskom velik pomen.

BATERIJE CROATIA

žepne anodne-ogrevače, izdeluje samo domača tvornica

IVAN PASPA I SINOV
ZAGREB, KOTURŠKA 69

Nemški vojni minister v Italiji. Nemški vojni minister Blomberg se je pripeljal 2. junija z letalom v Rim. Pri sprejemu na letališču je bil navzoč Mussolini, maršala Badoglio in De Bono ter državni podtajniki za letalstvo, mornarico in vojsko. Kralj in cesar Viktor Emanuel je sprejel vojnega ministra v daljši avdienci. Koj za tem je imel Blomberg razgovor z Mussolinijem. Ogledal si je v Rimu več vojaških ter fašističnih ustanov, prisostvoval je velikim vojaškim vajam in se je udeležil parade vojne mornarice v Napulju.

Prekinjeni odnosi med Vatikanom in Nemčijo. Nemški hitlerizem je zablodil v divjanje proti katoliški Cerkvi in njenim ustanovam tako daleč, da so prekinjeni odnosi med Nemčijo in Vatikanom. Berlin je zapustil papežev nuncij, Vatikan pa nemški poslanik. Hitlerjeva vlada je s svojimi kulturno bojnimi dejanji potepala vse določbe pogodbe ali konkordata s sv. Stolico. Nemški režim je zatrl celoten katoliški tisk, ki je bil med katoličani po Nemčiji zelo razširjen. — Naperil je bogznaj koliko sodnih obravnav napram vsem duhovnikom, ki niso soglašali z narodno-socialističnim divjaštvom in jih je že bilo mnogo obsojenih na 10 do 15 let radi povsem izmišljenih podtikanj. Hitlerjeva ministra dr. Goebbels in dr. Frick sta v zadnjem času v javnih govorih sramotila katoliško Cerkev in katoličane radl tega, ker se je zavzel za nemško preganjano katolištvo čikaški kardinal Mundelein. Višek brezobzirnosti napram konkordatu je dosegla Hitlerjeva vlada s tem, da je izključila katoliško Cerkev od vzgoje mladine. Vzgoja mladine je po pojmovanju hitlerizma izključno zadeva nemške države in se mora vršiti po naukih narodnega socializma. To načelo se mora izvesti v vseh predmetih, torej tudi v verouku. Iz verouka se morajo črtati in se ne smejo v šoli razlagati vsi tisti nauki, ki nasprotujejo npravnostnemu čutu nemškega plemena — semkaj spada večji del sv. pisma.

Španijo hočejo čisto zapreti od morske strani. Zadnjič smo poročali, kako so izzvali rdeči španski letalci Nemčijo, ki je dala v odgovor na napad na nemško bojno kontrolno ladjo »Deutschland« bombardirati pristaniške naprave v rdeči luki Almerija. Za temi izzivalnimi dogodki je tičala sigurno sovjetska Rusija, katera je hotela s pomočjo rdeče Španije uprizoriti krvav spor med francosko-angleško zvezo na eni in nemško-italijansko zvezo na drugi strani. Sovjetom so prekrizali račune Angleži, ki so pomirili Nemce v toliko, da so se zadovoljili z obstreljevanjem Almerije. Radi zgoraj omenjenih dogodkov v španskih vodah sta Nemčija in Italija izstopili iz londonskega odbora za nevmešavanje v španske zadeve. Nemčija je predložila sedaj po svojem zastopniku v Londonu predloge, ki bi naj pripomogli do zaključka bratomornega klanja v Špa-

niji. Po teh predlogih bi naj kontrolna brodograjska Anglije, Francije, Nemčije in Italije onemogočila vsak dovoz tako rdeči kakor nacionalistični Francovi vladi. Na vsaki nadzorni ladji bi naj bil po en član ostalih treh velesil kot opazovalec, če vrši ladja res kontrolo v pravem smislu. Vojne ladje štirih velesil imajo pravico, da lahko priplujejo v vsako rdečo ali nacionalistično luko. Če bodo velesile osvojile nemške predloge, ki so pogodu Italiji a ne Angliji, potem bi bilo mogoče prisiliti španska vojskujoča se tabora, da se umirita in bi bil omogočen odvoz prostovoljcev iz rdečih in Francovih postojank.

Letalska bitka v višini 2000 metrov na španskem bojišču. Nad gorskimi vrhovi Guadame je došlo 2. junija do hude letalske bitke med nacionalnimi in rdečimi letali v višini 2000 m. V srdite boje je bilo na obeh straneh zapletenih 70 bombnikov in lovcev. Skrajša so posegale v borbo v zračnih višinah s tal strojnice in topništvo, a so pozneje gledalci z zemlje prepuštili letalcem, da sami odločijo, kdo bo zmagovalc. Zmagali so slednjič nacionalisti, ker so imeli hitrejše lovce in so se morali rdeči piloti umakniti. Sestreljenih je bilo deset vladnih bombnih letal in sedem lovcev, nacionalisti pa so izgubili pet lovcev, ki so obstreljevali rdeče iz prevelike bližine. Piloti sestreljenih letal so imeli toliko časa, da so se poslužili padal, a so pristali največ za nacionalističnimi postojankami in so bili ujeti.

Občutna zguba za nacionaliste. Nacionalistični general Emilio Molla, poveljnik armade na severnem baskovskem bojišču, je zašel na oglednem poletu s svojim letalom v meglo, padel na zemljo in se je ubil on, dva generalštabna častnika in oba pilota.

Naslednik smrtno ponesrečenega generala Molla. Smrtno z letalom ponesrečenega generala Molla so začasno pokopali v Salamanci. Pozneje bo njegovo truplo prepejano v njegov rojstni kraj v Pamplono. Naslednik rajnega Molla je postal general Fides Davila, ki velja za vojaškega strokovnjaka in poleg generala Franca za najboljšega organizatorja nacionalne vojske.

Bivši angleški kralj se poročil. Bivši angleški kralj Edward VIII., sedaj vojvoda Windsorski, se je poročil 3. junija v gradu Conde na Francoskem z gospo Simpsonovo. Poroka se je vršila v najožjem krogu in se je niso udeležili člani angleške kraljevske hiše.

Stalin nadaljuje čiščenje s streli in ječami. Po poročilih iz Varšave je čeka ali tajna policija na Stalinovo povelje ustrelila Jana Samernika, podkomisarja za vojno in namestnika maršala in vojnega ministra Vorošilova. Ustreljeni je bil prijatelj Vorošilova, a ni bil po volji Stalinu, ker se ni strinjal z zapiranjem in streljanjem onih vodilnih politikov, kateri so bili nasprotniki Stalinovega režima. Dalje so bili aretirani radi korupcije in poneverb v milijonih uradnikov poljedelskega komisarjata ter ravnatelj državnega žitnega zavoda Iščenko, ki pripada še Leninovi gardi. V Keru na Krimu se zagovarjajo pred sodiščem štirje člani vlade krimske republike radi izsiljevanja, poneverbe in podkupovanja. Čeka je odkrila protistalinsko zaroto v Uzbekistanu. Več zarotnikov je že bilo ustreljenih. — V Azovu ob Azovskem morju so razkrinkali zarotniško organizacijo in so pahnili v ječe 300 ljudi. Vsi zaprti bodo prišli pred višje sodišče in bodo po stari boljševiški praksi ustreljeni.

Občo pozornost vzbujajoče aretacije v sovjetski Rusiji. Zgoraj omenjeno poročilo o Stalinovem čiščenju moramo še izpopolniti v toliko, da je bil v Moskvi aretirani maršal Tuhačevski, o katerem je bilo prvotno sporočeno, da je bil imenovan za armadnega poveljnika ob Volgi. Stalin ga sploh ni pustil na novo določeno mesto, ampak ga je vrgele sedaj v ječo. V Moskvo je bil poklican tudi maršal Blücher, poveljnik sovjetske sibirskarmade in organizator ruske vojske proti Japonski. Najbrž bo tudi Blücher delil usodo Tuhačevskega. — Dalje sta bila v Moskvi aretirana znana sovjetska diplomata: Karakan in Rosenberg. Karakan je bil pomočnik komisarja za zunanje zadeve, nato poslanik na Kitajskem ter v Turčiji. Rosenberg je bil zastopnik Rusije v Parizu in v Madridu.

Nov veter od zgoraj na Japonskem. Zadnjič smo poročali, da je odstopila vlada generala Hajašija, ki je dobila nezaupnico naroda pri zadnjih volitvah. Japonski cesar je poveril nalogo za sestavo nove vlade princu Konoje. Novi zaupnik dvora bi naj sestavil vlado, kateri bi se ne protivili generali in bi ji ne nasprotovala večinske stranke. Konojeva vlada bi naj bila prehodnega značaja iz vojaške diktature v redno parlamentarno življenje, ki edino ustreza volji ter zahtevam naroda. Princ Konoje je uspelo, da je sestavil vlado, katera je prevzela 4. junija posle.

Zopet 17 občin v taboru JRZ.

Zadnjo nedeljo so se vršile v Sloveniji volitve v 17 občinah. V vseh 17 občinah je zmagala JRZ.

Na štajerskem:

Hoče pri Mariboru: JRZ je dobila 22 odbornikov, skupna opozicija 2.

Cezanje pri Ljutomeru: Vložena je bila samo lista JRZ, ki je dobila vseh 18 odbornikov.

Mislinje pri Slovenjgradcu. JRZ vseh 24 odbornikov.

Slovenska Krajina:

Beltinci: Prva lista JRZ 3 odbornike, druga lista JRZ 25 odbornikov; prva lista opozicije 2, druga 0.

Bogojina. Prva lista JRZ 3, druga JRZ 12, tretja lista JRZ 3 odbornike.

Dobrovnik. Samo lista JRZ vseh 24 odbornikov.

Gaberje. Lista JRZ 23, združena opozicija 1.

Genteroviči. Lista JRZ I. 3, lista JRZ II. 12; skupna opozicija 3.

Lendava: Lista JRZ 22, skupna opozicija 2 odbornika.

Orešje. JRZ vseh 24 odbornikov.

Poljana. Lista JRZ vseh 18 odbornikov.

Na Kranjskem:

Begunje (Logatec): Samo lista JRZ vseh 18 odbornikov.

Št. Vid nad Cerknico: Samo lista JRZ vseh 18 odbornikov.